

Beslutsförslag Avfallstaxa 2026

Till
Gävle kommun
Hofors kommun
Ockelbo kommun
Sandviken kommun
Älvkarleby kommun

Innehåll

1. Förslag till beslut
2. Bakgrund och sammanfattning
3. Förslag till avfallstaxa 2026 samt förklaringar
4. Tidplan för beslut

Tillhörande beslutsdokument:

Förslag till avfallstaxa år 2026

Bilaga 1. Sammanställning av förändringar avfallstaxa 2026

Hör gärna av er med frågor till:

Maria Qvist, Ekonomichef, 026 - 17 84 87,

maria.qvist@gastrikeatervinnare.se eller

Anna-Karin Jakobsson, Förbundsdirektör,

anna-karin.jakobsson@gastrikeatervinnare.se

Med vänlig hälsning,

Anna-Karin Jakobsson

Förbundsdirektör Gästrike återvinnare

1. Förslag till beslut

Kommunalförbundet Gästrike återvinnare överlämnar förslag till avfallstaxa för 2026, för beslut om fastställande i kommunfullmäktige i Gävle, Hofors, Ockelbo, Sandviken och Älvkarleby kommuner.

Följande förslag till beslut föreslås:

- Att kommunfullmäktige i Gävle, Hofors, Ockelbo, Sandvikens och Älvkarleby kommun fastställer avfallstaxa för år 2026 enligt förslag.

2. Bakgrund och sammanfattning

Gästrike återvinnare är ett kommunalförbund och ses som en "egen kommun" som ägs av våra medlemskommuner. Enligt kommunallagen ska en kommun ha god ekonomisk hushållning och balanskravet säger att ett underskott ska återställas inom tre år.

Självkostnadsprincipen är grunden för förbundets verksamhet och avgifterna i avfallstaxan ska ge de intäkter som behövs för att utföra det kommunala ansvaret för avfall under kommunalt ansvar enligt 15 kapitlet i miljöbalken: hämtning av kommunalt avfall, driva återvinningscentraler för mottagning av grovavfall och farligt avfall, tömning av slam från enskilda avlopp och fettavskiljare, informationsarbete med mera.

Avfallstaxan höjs inte med automatik eller med något index, utan justeras bara efter beslut i alla medlemskommuners kommunfullmäktige. Till skillnad mot en skattefinansierad verksamhet vars intäkter justeras i takt med medborgarnas löner och befolkningstrend.

Inga taxehöjningar på totalen gjordes inför år 2025. Däremot gjordes inbördes justeringar. Året dessförinnan, dvs. år 2024 höjdes taxan med i snitt 4,4 %. Det har varit några turbulenta år med hög inflation, höga räntor, höga lönerevisioner, energikriser, svängande drivmedelspriser, nya förordningar med nya ansvar och stora investeringar. De stora svängningarna till trots har inte förbundet behövt höja taxorna så mycket. Inga taxehöjningar har behövts göras med anledning av införandet av fastighetsnära insamling. Det är vi stolta över och visar på att vi tar stort ansvar för förbundets ekonomi.

Genomsnittsnittstaxan för ett villahushåll i Sverige år 2025 är 3 012 kr, men den vanligaste taxan för ett villahushåll för Gästrike återvinnarens medlemskommuner är 2 588 kr (14 % lägre än Sverigesnittet) år 2025. Förbundet ligger även under Sverigesnittet för hushåll i lägenhet och fritidshus.

Genomsnittliga avfallstaxor i Sverige år 2025 för en villa, lägenhet och fritidshus.

3 012 kr/hh Avgift villa per år (ink. moms)	1 933 kr/hh Avgift lägenhet per år (ink. moms)	1 879 kr/hh Avgift fritidshus per år (ink. moms)
---	--	--

Gästrike återvinnare, vanligaste avfallstaxa år 2025 för en villa, lägenhet och fritidshus.

2 588 kr/hh Avgift villa per år (ink. moms)	1 661 kr/hh Avgift lägenhet per år (ink. moms)	1 450 kr/hh Avgift fritidshus per år (ink. moms)
---	--	--

2.1 Ekonomiska läget och förutsättningar

Förbundet har tagit fram en rambudget för år 2026 med ett resultat på 2,0 mnkr. Anpassat efter självkostnadsprincipen och ekonomiska mål för marknadsverksamheten. Förbundet fortsätter arbetet med att effektivisera verksamheten med 1 % av kostnadsmassan. För mer detaljer, se separat beslutsunderlag för rambudget 2026.

Under våren har några större förändringar föranlett att kostnaderna har ökat mer än vad som prognostiserades i den ekonomiska planen för år 2026 (som togs fram hösten 2025). Det här är förändringar som inte är beaktade utifrån en normal kostnadsökning i inflation/index på 2,0 % (prognos 2026). Några av de främsta avvikelserna är:

Lönerörelsen för år 2025 och 2026 var budgeterad till 2,5 %, men avtalet landade på 3,4 % +3,0 %, en ökning med 1,4 % procentenheter vilket motsvarar ca 1,8 mnkr i ökade kostnader för år 2026 jämfört med planerat.

Insamlingen av textil har visat sig innebära stora utmaningar i hela landet och systemet är på väg att kollapsa. För att rädda upp situationen tillfälligt innan ett producentansvar är på plats, har förbundet förhandlat fram ett avtal med leverantör. Det är i detta läge oundvikligt att undvika kostnader och de uppskattas till en fördyrning på 1,7 mnkr till år 2026.

Behandlingspriset på restavfall ökar mer än vad vi hade räknat med, 5,6 %, vilket motsvarar en kostnadsökning på ca 1,0 mnkr.

Förbundet är också i ett läge där hämtningsintäkterna för restavfall nu minskar, utifrån att tidigare abonnemang blandat/osorterat inte längre är tillåtet och kunderna ombeds att ställa om till ett sorterat abonnemang som är mycket billigare för kunden. Fler och fler kunder ändrar också till ett längre hämtningsintervall. Totalt beräknas hämtningsavgifterna för restavfall att minska med 4,5 mnkr under år 2026 jämfört med 2025.

För att klara kravet om kostnadstäckning föreslås därför förslag på taxejusteringar med totalt 8,0 mnkr, vilket netto ger ökade taxeintäkter på 3,5 mnkr, då 4,5 mnkr bara är täckning för tappade intäkter. Nettoökningen på 3,5 mnkr motsvarar 1,5 % ökning av taxeintäkter för de två senaste åren.

Merparten av justeringarna sker på hämningsavgifterna för restavfall, vilket motsvarar 6,7 mnkr av 8,0 mnkr. Övriga justeringar sker inom tex. tilläggen för slam och fett, latrin, övriga hämningsavgifter. Några taxor sänks också.

2.2 Miljöstyrande taxor

Miljöstyrningen av avgifterna är fortfarande i fokus och förbundet har de senaste åren haft en medveten stark miljöstyrning och vi har kommit en bra bit på väg med att det ska löna sig att sortera bra och minska på avfallet. Hushållen kan välja mellan olika abonnemang och olika storlekar på kärl och hämningsintervall vilket gör att det går att påverka kostnaderna.

Vad gäller hämtningen av hushållsavfall i kärl fastighetsnära är det nu bara restavfallet som kostar. Hämtningen av matavfallet och förpackningarna är kostnadsfri. Det ger en tydlig signal om att det lönar sig att sortera bra och att minska på avfallet. Medborgarna och kunderna ändrar beteenden och agerar nu i högre grad än tidigare. Det är därför även naturligt att när taxorna behöver ses över är det avgifterna för restavfallet som justeras upp något.

De som är bäst i klassen och har hämtning var 12:e vecka (kvartalsvis) får fortsatt ingen justering. För väldigt många hushåll med bra sortering är höjningen i snitt 3 %, vilket motsvarar 4-6 kr/månaden. För kunder med mycket avfall blir det några kronor till.

Andra typer av miljöstyrning handlar om att minska på onödiga transporter samt att även arbetsmiljöfrågor för chaufförer är i fokus. Tilläggstjänster inom slam och fett har justerats upp ytterligare, med sikte på att bli kostnadstäckande. Övriga taxor har sett över och justerats både uppåt och nedåt för bättre kostnadstäckning.

Utbyggnaden inom fastighetsnära insamling av förpackningar utökar verksamheten inom förbundet och beräknas fortfarande vara kostnadstäckande av ersättningen från Naturvårdsverket och inga taxehöjningar behöver göras med anledning av införandet. Vissa hämtningar av förpackningar med täta hämningsintervall har varit avgiftsbelagda, då de hämtningarna inte har kunnat täckas via ersättningen från Naturvårdsverket. De avgifterna sänks nu i syfte att främja än mer sortering.

3. Förslag till avfallstaxa 2026 samt förklaringar

För mera detaljer kring hur och vilka avgifter som justeras hänvisas till själva taxedokumentet "Förslag till Avfallstaxa 2026" som är det dokument som beslutet avser.

Nya och justerade avfallstaxor är markerade med tydliga symboler. Om inga markeringar är gjorda är det inga förändringar jämfört med förra årets avfallstaxa, d.v.s. för år 2025.

Alla förklaringar till nya och justerade taxor samt tillägg i allmänna bestämmelser är sammanställda i Bilaga 1. Sammanställning av förändringar i förslag till avfallstaxa år 2026.

När alla beslut är tagna i respektive medlemskommuns kommunfullmäktige anpassas avfallstaxan till en slutlig version och markerade färgade avsnitt samt symbolerna för "nya" och "justerade" taxor tas bort.

4. Tidplan för beslut

Beslut om avfallstaxan för 2026 fastställs av respektive medlemskommuns kommunfullmäktige under hösten 2025.

Tidplanen för beslutsgången ser ut enligt nedan:

- Direktionen föreslår godkänna förslag till avfallstaxa och budget för år 2026, 18 juni 2025.
- Utskick av beslutsunderlag + förslag till avfallstaxa 2026 till kommunerna under juni 2025.
- Medlemskommunernas kommunfullmäktige beslutar om avfallstaxa 2026, under augusti-oktober 2025.
- Ny avfallstaxa börjar gälla 1 januari 2026.